

Un grup de nois entre 15 anys i 17, ralers i pioners, felen una rotllana durant una de les activitats del 30è aniversari d'Escoltes Catalans, el 2005, que els va portar a fer una ascensió commemorativa al cim del Nou Creus.

Escoltes per un món millor

L'escoltisme, que va arribar a Catalunya als anys vint, avui és un moviment molt ampli. Nombroses associacions amb matisos diversos treballen per l'educació en el lleure de milers de nens i joves. Comparteixen un seguit de valors que, sense perdre de vista els orígens, s'han anat adaptant a les noves preocupacions per la sostenibilitat o la integració dels nouvinguts.

El moviment escolta és, avui dia, un món ampli i divers. La diferenciació entre *laiques* –les primeres que van sorgir als Països Catalans, que deriven directament del moviment creat per Baden Powell– i *confessionals* –nascudes durant la dictadura franquista, sota el paraigua de la religió catòlica– encara és avui el principal criteri per a agrupar les associacions a Catalunya. Dins el primer grup, es destaquen els Escoltes Catalans, i dins el segon, els Minyons Escoltes i Guies de Catalunya (MEG, una abreviació dels Minyons i Guies Sant Jordi). Si s'amplia l'espectre a tot l'estat espanyol, tanmateix, la dicotomia és entre entitats *confessionals*

—agrupades rere el Movimiento Scout Católico (MSC)— i les *pluriconfessionals*, que s'ajunten a la Federació de Asociaciones Scouts de Espana (ASDE). Formen part de l'MSC, a més del MEG, el Moviment Escolta i Guiatge de Mallorca (MEGM) i la Federació d'Escoltisme Valencià (FEV), mentre que a l'ASDE hi ha Escoltes i Guies de Mallorca (EGM), Scouts Valencians (SC) i també l'Acció Escolta de Catalunya, una tercera via catalana creada el 2002.

Els valors i les activitats. En el vessant pràctic, a banda l'origen religiós o no, criteris com els mètodes didàctics o la implantació en el territori són els que més diferencien

Els pals de paller del moviment escolta als Països Catalans són els agrupaments locals

ambiciosos en plans triennals o quadriennals. Aquí hi caben projectes per a fomentar la sostenibilitat o la cooperació, treball en xarxa, preparació de recursos pedagògics, camps de treball i campaments internacionals... Enguany, a banda, s'han previst un munt d'accions, trobades i manifestos per a celebrar el centenari del moviment,

Tres nens entre 6 anys i 9 juguen amb els ulls tapats amb el fulard durant una trobada dels Follets Escoltes Catalans, feta enguany a Santa Maria de Palautordera (Vallès Oriental).

avui aquestes entitats a casa nostra. Totes comparteixen com a valors la concepció humanista en la formació de persones compromeses i solidàries, la sensibilitat pel medi i la identificació amb el país i la llengua catalana.

Amb aquest rerefons, els pals de paller del moviment són els *agrupaments* locals —popularment coneguts per *caus*—, uns espais que, normalment el dissabte, organitzen tota mena d'activitats pensades per a entretenir els nens, però alhora ensenyar-los a conèixer, a compartir i a participar, des d'una perspectiva totalment autònoma i adaptada a la realitat de l'entorn.

Tanmateix, avui l'escoltisme va molt més enllà, i sovint es fixa objectius més

com ara l'Albada de l'Escoltisme, l'1 d'agost, en què han participat entitats de tot el món. El moviment, a més, no oblida nous reptes, com per exemple la sostenibilitat o la integració, i es troba implicat en unes altres fites de futur. D'una banda, espera una llei de reconeixement de l'associacionisme educatiu, que distingeixi les accions voluntàries de les remunerades. “No tot el lleure és el mateix. Per exemple, no són iguals les colònies d'estiu que els camps de treball”, recorden des d'Escoltes Catalans. D'una altra, hi ha els plans educatius d'entorn, amb què tots els agents implicats en la formació dels infants —des de la família a l'escola— s'unificaran per fer un treball comú

en el món de l'educació. I aquí l'escoltisme també hi té molt a dir.

Les principals associacions. En aquest marc, els Minyons Escoltes i Guies de Catalunya —creats el 1975 de la fusió de dues associacions nascudes en ple franquisme— són ara l'entitat amb més implantació als Països Catalans: 140 agrupaments a més d'un centenar de municipis de les 41 comarques del Principat, 150 formadors voluntaris, uns 250 caps i 10.500 escoltes —nois— i guies —noies—, per a un total d'unes 13.000 persones vinculades. Bonà prova de la tradició del moviment és que, històricament, s'hi han vinculat molts personatges que després han destacat en el vessant polític i social: des de l'ex-president català Jordi Pujol a l'actual president del Parlament, Ernest Benach, passant pel síndic de greuges, Rafael Ribó, o el president d'Omnium Cultural, Jordi Porta, que fins i tot en va ser comissari. “Ens diferencia l'extensa implantació en el territori, el fet que la nostra escola de formació és l'única totalment voluntària i que partim d'una dimensió espiritual diferent”, explica l'actual comissària general, Maria Àngels Sampedro. El MEG no pretén amagar la seva “confessionalitat cristiana”, reconeguda fins i tot per la Conferència Episcopal Tarraconense, tot i que admet que “la societat canvia, i estem en un debat intern sobre la nostra orientació, perquè volem obrir el ventall i eixamplar el projecte vers altres persones”.

A Catalunya, l'altra gran entitat és Escoltes Catalans, amb 40 agrupaments i uns 4.000 integrants en total. Amb una posició més catalanista encara, es destaca pel fet de ser “una associació laica, sense lligam amb cap ideologia religiosa ni política”, segons que diuen les bases. Guifré Llosas, cap de Relacions Exteriors, explica que, com la resta, pretenen impartir “una educació integral, per formar persones”, però donen prioritat a “la identitat nacional catalana”, per la qual cosa són els únics que no formen part de cap associació estatal.

La tercera organització catalana en importància és Acció Escolta de Catalunya, sorgida de la fusió fa cinc anys entre Germans Escoltes i Scouts

de Catalunya. Integrant del Moviment Laic i Progressista –fundat el 1998 per entitats de tradició catalanista–, es defineix, segons els responsables, com una associació “laica i progressista, amb una metodologia i una manera de treballar pròpia a l’hora d’educar en valors”. Cenyida sobretot a l’àrea metropolitana, avui és formada per una quinzena d’agrupaments en què participen un miler d’infants.

Vincles amb el País Valencià i les Illes. Acció Escolta de Catalunya ha fet algunes activitats concretes conjuntes amb Escoltes i Guies de Mallorca i Scouts Valencians –la tercera associació més gran de l’ASDE, amb 34 agrupaments i, recentment, constituïda en federació–, però el principal exemple de col·laboració entre escoltes dels Països Catalans l’ofereixen els moviments confessionals. Al País Valencià, són representats per la Federació d’Escoltisme Valencià (FEV), una associació interdiocesana formada per Scouts de Castelló, Moviment Escolta de

València i Scouts d’Alacant. L’entitat, la més gran del territori, agrupa un centenar llarg d’agrupaments i uns 8.000 joves, pioners per exemple en camps de treball ambientals, i amb un centre de formació vinculat, l’Escola Lluerna, a València, on cada any inicien els estudis uns 150 monitors. A les Balears, en canvi, l’escoltisme catòlic es divideix per illes. Per un cantó, hi

Les federacions escoltes dels Països Catalans tenen un conveni de col·laboració

ha el Moviment Escolta i Guiatge de Mallorca, que agrupa disset agrupaments, amb un miler de nens i joves i 250 caps implicats. Per un altre, l’Associació Diocesana d’Escoltisme - Escoltes de Menorca, amb una dotzena d’agrupaments i vora un miler

de membres: 170 caps i uns 800 nois, cosa que equival a una gran implantació a l’illa.

L’any 2001, totes tres entitats, a més de la catalana MEG, van signar un protocol de col·laboració per aprofundir les relacions d’acord amb els lligams històrics i culturals que les uneixen. De llavors ençà, amb una presidència rotativa, coordinen les activitats mitjançant un programa comú –per fomentar l’intercanvi d’experiències entre els integrants–, han fet trobades de caps i educadors –que ara volen sovintejar més– i editen periòdicament una revista conjunta (*L’ull*). “També s’acaba de constituir un equip interespecialitzat, i les perspectives són bones”, explica Sampedro. Tanmateix, aquest no és l’únic exemple de col·laboració en el món escolta dels Països Catalans. Des de fa uns quants anys existeix el Canal Cau, una iniciativa independent que pretén agrupar i organitzar activitats comunes entre els internautes –escoltes o guies– de parla catalana.

Oscar Palau

40 milions d’escoltes i guies arreu del món

Les tres principals associacions de Catalunya s’agrupen en la Federació Catalana d’Escoltisme i Guiatge (FCEG), nascuda el 1977, però que no es va legalitzar fins el 1983. La federació no organitza directament cap activitat, però actua com una sola veu de l’escoltisme del Principat, tant davant les administracions catalanes i espanyoles com les internacionals. L’octubre de 2000, la FCEG va arribar a un acord amb la Federació Espanyola pel qual en va deixar de formar part directament, amb la qual cosa va assumir de manera exclusiva la representació de tot l’escoltisme català i passà a vincular-se com un membre de ple dret a l’escoltisme mundial, mitjançant, això sí, un conveni d’associació amb la FEE. “Som una excepció, perquè només se sol admetre una federació per estat, però vam lluitar molt i finalment l’especificitat catalana va rebre un reconeixement”, explica M. Àngels Sampedro. En el protocol amb les altres entitats catòliques dels Països Catalans, la MEG es compromet a passar informació de primera mà i expressar els plantejaments de la resta davant els organismes internacionals.

Tant la MEG com Escoltes Catalans, de fet, ja formaven part separatament de les dues principals associacions mundials. Si bé a Catalunya o a l’estat espanyol els criteris de diferenciació són la confessionalitat o no, al món encara perviu la vella dicotomia entre entitats creades per a noies

o guies –la World Association of Girl Guides and Girl Scouts (WAGGS)– i per a nois o escoltes –la World Organization of the Scout Movement (WOSM)–, malgrat que a Europa, per exemple, ja s’han unificat en una sola veu.

Cent anys després d’haver-se fundat, i havent educat ja uns 500 milions de persones, l’escoltisme ha esdevingut avui un dels moviments més grans d’abast mundial, i n’han sorgit nombrosos dirigents polítics, civils i empresarials. La WOSM aplega entitats que agrupen uns 28 milions de persones a 155 països, amb la seu central a Ginebra –on al novembre es farà el congrés del centenari– i oficines a sis regions més: Àfrica (Nairobi, Dakar i Ciutat del Cap), els Països Àrabs (el Caire), Àsia-Pacífic (Manila), Euràsia (Jalta i Moscou), Europa (Brussel·les i Belgrad) i Amèrica del Sud (Santiago de Xile). La WAGGS integra uns 10 milions de persones més, a 144 països.

El moviment, tanmateix, presenta nombrosos matisos, i no s’imposa pas a tot arreu el model francòfon que coneixem als Països Catalans –fonamentat en la transmissió de valors. A molts països anglòfons o del Tercer Món, per exemple, l’escoltisme té una arrel més tradicionalista i se situa prop de les esferes de poder. En aquests llocs, el model es basa a oferir uns serveis i és molt més conservador, fins al punt que els caps poden arribar a tenir més de 50 anys, cosa que aquí és impensable.